NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.3.2.2025

Pan
Arkadiusz Skorek
Wójt Gminy Miłoradz

Urząd Gminy Miłoradz
ul. Żuławska 9
82-213 Miłoradz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/088 – Rządowy Program Odbudowy Zabytków

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Miłoradz, ul. Żuławska 9, 82-213 Miłoradz (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Arkadiusz Skorek, Wójt Gminy Miłoradz, od 8 grudnia 2014 r. (dalej: „Wójt”)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. 2. Wykorzystanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. 3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. – do 6 czerwca 2025 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[1]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Paweł Kwiatkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/29/2025 z 4 lutego 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2)

[1] Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna[2] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gmina Miłoradz przeprowadziła powszechny nabór zgłoszeń o dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (dalej: Program) jedynie dla pierwszej jego edycji, przez co nie podjęto wszystkich możliwych działań w celu poinformowania jak najszerszego grona potencjalnych beneficjentów o możliwości uzyskania dofinansowania z Programu. W latach 2022-2025 (do 6 czerwca 2025 r.) Wójt nie prowadził gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy oraz nie sporządził gminnego programu opieki nad zabytkami.

Do 6 czerwca 2025 r. zakończono trzy z czterech planowanych do zrealizowania inwestycji. Wykorzystane środki doprowadziły do uzyskania efektów w postaci remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, ostatniego etapu renowacji stropu dachowego oraz renowacji ściany północnej kościoła w Mątowach Wielkich oraz renowacji kościoła pw. Matki Boskiej Wniebowzięcia w Kończewicach. Nie uzyskano efektu w postaci wykonania konserwacji dwóch neogotyckich ołtarzy bocznych z kościoła p.w. św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi. Gmina Miłoradz złożyła niezgodne ze stanem faktycznym oświadczenie w zakresie zawarcia umowy dotacyjnej oraz wniosek o udzielenie promesy, pomimo braku spełnienia warunku wynikającego z Programu do uzyskania promesy tj. podjęcie przez jej organ stanowiący indywidualnej uchwały o przyznaniu beneficjentowi dotacji. Nieprawidłowości te dotyczyły uzyskanych przez Gminę Miłoradz środków w kwocie 372 tys. zł na remont części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi w części, będącej współwłasnością podmiotów prywatnych. Ponadto Wójt z dwudniowym opóźnieniem złożył oświadczenie o braku okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych[3] (dalej: „Prawo Zamówień Publicznych”), a tablica informacyjna w dniu dokonania oględzin efektów uzyskanych ze środków Programu posiadała mniejsze niż wymagane wymiary, a także nie zawierała aktualnej informacji o całkowitej wartości zadania.

W związku z nieotrzymaniem z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (dalej: „KPRM”) i Banku Gospodarstwa Krajowego (dalej: „BGK”) dodatkowych wytycznych co do zakresu i terminów sporządzania informacji na temat działań finansowanych z Programu, Urząd nie wykonywał dodatkowych obowiązków sprawozdawczych na ich rzecz.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[4] kontrolowanej działalności

OBSZAR

[2] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

[3] Dz. U. z 2024 r. poz. 1320.

[4] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

Opis stanu faktycznego

1. W Urzędzie w czasie trwania, ogłoszonego przez BGK, naboru wniosków o dofinansowanie z Programu, nie obowiązywała sformalizowana procedura naboru i oceny wniosków, spośród których Urząd powinien wyłonić zabytki, które zamierza objąć dotacją przy wsparciu środków z Programu. Rada Gminy Miłoradz podjęła uchwałę nr LIV.349.2024 z dnia 19 lutego 2024 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków[5], (dalej: „Uchwała w Sprawie Zasad i Trybu Udzielania Dotacji z Programu"), która weszła w życie 20 marca 2024 r.

Wójt ogłosił nabór zgłoszeń do dofinansowania w formie dotacji z Programu, które zostaną zgłoszone przez Gminę Miłoradz do BGK. Przedmiotowe ogłoszenie zostało opublikowane na stronie internetowej Urzędu 5 grudnia 2022 r. i widniało na niej do 31 sierpnia 2023 r. Ogłoszenie zawierało informację, iż dofinansowanie z BGK może być przeznaczone na nakłady konieczne, określone w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami[6], dalej „Ustawa o Ochronie Zabytków" tj. na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, o którym mowa w art. 8 Ustawy o Ochronie Zabytków lub znajdującym się w ewidencji zabytków wskazanej w art. 22 Ustawy o Ochronie Zabytków. Ogłoszenie wymieniało nakłady konieczne wynikające z art. 77 Ustawy o Ochronie Zabytków, a także wskazywało, że wnioskodawca może złożyć jeden wniosek w ramach jednego z trzech limitów tj. 150 tys. zł, 500 tys. zł., 3.500 tys. zł. Ogłoszenie zawierało m. in. informacje iż, zgłoszenie do dofinasowania nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji, zadanie powinno być zrealizowane zgodnie z zasadami określonymi w ramach Programu, dotacja przysługuje wyłącznie podmiotom posiadającym tytuł prawny do zabytku w wysokości do 98 % nakładów koniecznych, o których mowa w art. 77 Ustawy o Ochronie Zabytków, a także że dotacją mogą być objęte tylko i wyłącznie obiekty zabytkowe zlokalizowane na terenie Gminy Miłoradz. Z ogłoszenia wynikało, że osoby zainteresowane uzyskaniem dotacji na prace przy zabytkach, powinny zgłosić się do Urzędu[7] w terminie do 31 grudnia 2022 r. lub telefonicznie. Ogłoszenie przewidywało, że spośród 10 możliwych do złożenia wniosków przez Gminę Miłoradz, o których mowa w Programie, możliwe jest udzielenie dotacji dla ośmiu podmiotów, dlatego w przypadku zgłoszenia się większej liczby zainteresowanych ogłoszony zostanie nabór wniosków wraz z warunkami ich oceny. Limit ten wynikał z planowanego przez Urząd złożenia dwóch wniosków o dofinansowanie z Programu na remont części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, o czym szerzej w dalszej części wystąpienia pokontrolnego. Ogłoszenie nie określało górnego limitu wniosków, które przyjmie i oceni Urząd. Ogłoszenie przewidywało również, że przed dokonaniem zgłoszenia należy zapoznać się z założeniami Programu, regulaminem naboru

[5] (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1199)
[6] (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.).
[7] Wskazano numer pokoju

wniosków o dofinansowanie oraz innymi dokumentami udostępnionymi na stronach internetowych BGK oraz KPRM, wskazanych w ogłoszeniu. Ogłoszenie zawierało aktualizację informującą, iż termin naboru został przedłużony do 31 marca 2023 r. Urząd nie ogłosił informacji o drugiej edycji naboru zgłoszeń o dofinansowanie z Programu, o czym szerzej w sekcji ”Stwierdzone nieprawidłowości”.

Ogłoszenie nie ulegało zmianie i nie przewidywało trybu weryfikacji składanych do Urzędu zgłoszeń. W ogłoszeniu nie zawarto kryteriów weryfikacji zgłoszeń oraz mechanizmów zapewniających stosowanie tych kryteriów w jednolity sposób wobec wszystkich rozpatrywanych zgłoszeń. Ogłoszenie nie przewidywało weryfikacji treści zgłoszeń w zakresie celu przeciwdziałania COVID-19 oraz kompleksowości planowanych inwestycji. W ogłoszeniu nie przewidziano procedury odwoławczej ani obowiązku poinformowania zgłaszających o wynikach oceny. Ogłoszenie nie zawierało wzoru wniosku o dofinansowanie, który przewidywał pozyskanie danych (określonych we wzorze wniosku o dofinansowanie stanowiącym Załącznik nr 5 do Regulaminu Naboru Wniosków o dofinansowanie BGK, dalej: „Regulamin”) niezbędnych do złożenia wniosku do BGK. Ogłoszenie nie zawierało informacji na temat czasu wyznaczonego na weryfikację zgłoszeń.

(akta kontroli str. 52-61, 777-786)

Z wyjaśnień Wójta oraz Kierownika Referatu Rozwoju Urzędu Gminy Miłoradz, dalej: „Kierownik Referatu Rozwoju” wynikało, że zainteresowanie dofinansowaniem z Programu zgłosiły trzy parafie: Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Piotra i Pawła w Mątawach Wielkich, Parafia Rzymskokatolicka p. w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach oraz Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi. W związku tym, iż zainteresowanie nie przekroczyło zakładanych w ww. ogłoszeniu ośmiu wniosków Urząd nie wprowadził bardziej szczegółowej procedury naboru i oceny przyjętych zgłoszeń. W związku z tym wszystkie zgłoszenia zakwalifikowano do dofinansowania z Programu, a ich ocena polegała na formalnej zgodności z Regulaminem. Kontakt z parafiami był głównie telefoniczny i mailowy. Przyjętym kryterium oceny zgłoszeń była zgodność z Regulaminem. Wszystkie zainteresowane parafie zostały poinformowane o zakwalifikowaniu ich wniosków do skierowania o dofinansowanie z Programu. Po weryfikacji zgłoszeń nie sporządzano ich pisemnego uzasadnienia a informacja o przyjęciu zgłoszenia była przekazywana telefonicznie zainteresowanym parafiom. Urząd nie otrzymał dodatkowych wytycznych dotyczących sposobu organizacji naboru wniosków.

(akta kontroli str. 52-56, 62-66,1306-1320)

Całokształt przyjętych w Urzędzie procedur naboru i kryteriów oceny zgłoszeń, pozwolił na złożenie przez Urząd wniosków o dofinansowanie z Programu ocenionych pozytywnie przez BGK.

2. Za analizę składanych do Urzędu zgłoszeń odpowiedzialna była Kierownik Referatu Rozwoju, zatrudniona na tym stanowisku na umowę o pracę w wymiarze 1 etatu od 1 października 2015 r., do której zadań należało m. in. przygotowywanie wniosków o dofinansowanie ze środków pozabudżetowych. Posiadała ona wykształcenie i doświadczenie pozwalające na efektywne

wykonanie powierzonego jej zadania. W szczególności doświadczenie w ocenie przedsięwzięć realizowanych ze środków publicznych oraz znajomość dokumentacji dotyczącej Programu wytworzonej przez BGK i opublikowanej na stronie internetowej BGK. Kierownik Referatu Rozwoju 18 stycznia 2023 r. uczestniczyła w zorganizowanym przez BGK w Starostwie Powiatowym w Malborku spotkaniu w związku z uruchomieniem naboru do pierwszej edycji Programu. Spotkanie prowadzone było przez pracownika BGK zatrudnionego na stanowisku menadżera ds. rozwoju relacji społecznych w biurze relacji społecznych BGK. W związku z uruchomieniem drugiej edycji Programu nie odbyło się odrębne spotkanie. Ww. pracownik BGK przekazał informacje dotyczące drugiego naboru wniosków drogą elektroniczną. W przypadku pierwszej edycji naboru wniosków Kierownik Referatu Rozwoju nie dysponowała z góry wyznaczonym czasem na analizę zgłoszeń parafii. Z uwagi na przyjęty sposób przeprowadzenia naboru była ona w stałym (telefonicznym i mailowym) kontakcie z proboszczami parafii, które wyraziły chęć skorzystania z dofinansowania z Programu. W przypadku drugiej edycji naboru do Urzędu nie wpłynął żaden nowy wniosek (zgłoszenie). Kierownik Referatu Rozwoju 27 marca 2023 r. złożyła oświadczenia o bezstronności i braku ewentualnych powiązań z wnioskodawcami. Urząd nie powoływał komisji do oceny złożonych zgłoszeń. Kierownik Referatu Rozwoju, odpowiedzialna za nabór i ocenę zgłoszeń dysonowała wiedzą i kompetencjami niezbędnymi do skutecznej realizacji powierzonych jej zadań.

(akta kontroli str. 50-56, 62-72)

3. W latach 2022-2025[8] Wójt nie prowadził gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, o której mowa w art. 22 ust. 4 Ustawy o Ochronie Zabytków oraz nie sporządzał gminnego programu opieki nad zabytkami, o którym mowa w art. 87 ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości". Zabytki z terenu Gminy Miłoradz zostały ujęte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miłoradz przyjętym uchwałą Rady Gminy Miłoradz[9] w 2009 r., a także w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków prowadzonej przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku.

(akta kontroli str. 73-94)

Proces typowania do objęcia inwestycją zabytków wpisanych do rejestru zabytków o którym mowa w art. 8 Ustawy o Ochronie Zabytków lub znajdującym się w ewidencji zabytków wskazanej w art. 22 Ustawy o Ochronie Zabytków, do którego tytuł prawny wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego posiada Gmina Miłoradz lub jednostka organizacyjna zaliczana do sektora finansów publicznych, podlegająca Gminie Miłoradz, polegał na analizie i porównaniu stanu takich zabytków z terenu Gminy Miłoradz. Z wyjaśnień Wójta oraz Kierownika Referatu Rozwoju wynikało, że ww. proces

[8] Do 6 czerwca 2025 r.

[9] Uchwała Nr XXIX/239/09 Rady Gminy Miłoradz z dnia 9 listopada 2009 r. w sprawie: przyjęcia „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miłoradz – 2009" w granicach administracyjnych gminy.

typowania odbył się w siedzibie Urzędu. Co do analizowanych zabytków nie składano formalnych wniosków o wsparcie ze środków Programu i nie wyznaczono osoby odpowiedzialnej za ich przygotowanie. Decyzję podejmował Wójt po konsultacji z Kierownikiem Referatu Rozwoju oraz Skarbnikiem. Dokonano wyboru jednej inwestycji do dofinansowania tj. części wspólnych budynku w którym znajduje się świetlica wiejska w Pogorzałej Wsi, co do których Gmina Miłoradz posiadała 1/5 udziału we współwłasności, jako zabytek wymagający najpilniejszych prac.

(akta kontroli str. 52-56, 95-101,1306-1320)

Głównym kryterium wyboru był zły stan zabytku co potwierdzała m.in. decyzja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Malborku[10] nakazująca doprowadzić do należytego stanu sanitarno-technicznego schody, ściany i dach przy wejściu do budynku oraz protokoły z kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu przeprowadzonego co najmniej raz w roku[11], zgodnie z art. 62. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowalne[12] (dalej: „Prawo Budowalne"). Budynek w którym mieściła się świetlica był budynkiem wolnostojącym, dwukondygnacyjnym. Świetlica mieściła się na parterze budynku. Na pierwszym piętrze zlokalizowane były mieszkania prywatne (cztery wyodrębnione lokale). [...][13] W celu zapewnienia kompleksowości inwestycji Urząd w pierwszym naborze wniosków o dofinansowanie z Programu uzyskał dofinansowanie na części wspólne zabytku należące do Gminy Miłoradz natomiast w drugim naborze na części wspólne zabytku należące do prywatnych właścicieli wyodrębnionych lokali. Ponadto 4 lipca 2024 r. Gmina Miłoradz zawarła z pozostałymi współwłaścicielami części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi porozumienie na mocy, którego scedowano na Gminę Miłoradz obowiązki związane z przeprowadzeniem remontu w tym przeprowadzenie postępowania zakupowego. Remont świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi nie był objęty obowiązującą w kontrolowanym przez NIK okresie Strategią Rozwoju Gminy Miłoradz na lata 2021-2030[14]. Remont części wspólnych świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi został ujęty w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Miłoradz na lata 2024-2038[15]. Wcześniej z uwagi na brak środków do przeprowadzenia prac przeprowadzenie inwestycji przez Urząd nie było planowane. Możliwość taka pojawiła się po uruchomieniu Programu.

(akta kontroli str. 52-56, 95-148, 172-183, 516, 531-541, 656-692, 709-772, 1272-1320)

[10] Znak SE.NS.-70/440/144/BA/2014 z dnia 8 grudnia 2014 r.
[11] Z 22 czerwca 2023 r. oraz 26 czerwca 2024 r.
[12] (Dz. U. 2021 r. poz. 2351 ze zm.)
[13] Treść wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022, poz. 902) ze względu na prywatność osoby fizycznej. Wyłączenia dokonała Katarzyna Soroka-Zamojska – doradca prawny w Najwyższej Izbie Kontroli Delegaturze w Gdańsku.
[14] Stanowiącej załącznik do uchwały Nr XXII.144.2020 Rady Gminy Miłoradz z dnia 2 listopada 2020 r. w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Gminy Miłoradz na lata 2021-2030" – dostępny na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu 6 czerwca 2025 r.
[15] Uchwała nr V.26.2024 Rady Gminy Miłoradz z dnia 18 września 2024 r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Miłoradz na lata 2024 – 2038 – dostępna na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu 30 maja 2025 r.

Wartość kosztorysowa inwestycji na kwotę 401,5 tys. zł netto została obliczona przez pracownika Urzędu inspektora ds. budownictwa i drogownictwa oraz została udokumentowana w formie kosztorysu sporządzonego 15 lutego 2023 r. Wycena została sporządzona na podstawie wytycznych konserwatorskich. Przy sporządzeniu kosztorysu inwestorskiego wykorzystano katalogi nakładów rzeczowych, ceny wybranych robót, materiałów i sprzętu oraz stawek robocizny z miesięcznika „Błyskawica" z grudnia 2022 r., ceny robót remontowo-budowlanych oraz zabytkowych z Biuletynu BRR zeszyt 65/2022 IV kwartał 2022 r. Kosztorys inwestorski został opracowany na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym[16]. Wartość kosztorysową inwestycji ustalono w sposób rzetelny. Kosztorys został przekazany do Kierownika Referatu Rozwoju i wykorzystany przy formułowaniu wniosku o dofinansowanie z Programu. W Urzędzie prawidłowo i rzetelnie wyłoniono inwestycję do wsparcia ze środków przeznaczonych na realizację Programu.

(akta kontroli str. 149-171, 1272-1283)

4. W związku z przyjętą przez Urząd formą składania zgłoszeń o dofinansowanie z Programu tj. telefonicznie lub poprzez wizytę w Urzędzie, nie było możliwe jednoznaczne ustalenie czasu, w jakim wpłynęły zgłoszenia ani czasu jaki Urząd miał na ich zweryfikowanie. Urząd nie prowadził rejestru zgłoszeń. W czasie trwania pierwszej edycji naboru zainteresowanie dofinansowaniem z Programu wyraziły trzy parafie:

- Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Piotra i Pawła w Mątawach Wielkich na inwestycję „Ostatni etap renowacji stropu dachowego oraz renowacja ściany północnej kościoła w Mątowach Wielkich", przewidywana wartość inwestycji 476 tys. zł., kwota wnioskowanych środków 466 tys. zł.

- Parafia Rzymskokatolicka p. w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach na inwestycję „Renowacja kościoła p.w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach", przewidywana wartość inwestycji 498 tys. zł., kwota wnioskowanych środków 488 tys. zł.

- Parafia Rzymskokatolicka p. w. Św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi na inwestycję „Konserwacja dwóch neogotyckich ołtarzy bocznych z kościoła p.w. św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi", przewidywana wartość inwestycji 500 tys. zł., kwota wnioskowanych środków 490 tys. zł.

Wskazane przez ww. parafie zabytki były wpisane do rejestru zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku.

(akta kontroli str. 52-56, 69-71, 94, 858-888, 990-1007, 1134-1182, 1272-1320)

Urząd prowadził w formie mailowej i telefonicznej rozeznanie potrzeb parafii w zakresie zabytków będących ich własnością. Korespondencja dotyczyła m.in. uzupełnienia danych niezbędnych do złożenia przez Urząd wniosku o dofinansowanie do BGK. Zgłoszone przez parafie inwestycje zostały pozytywnie

[16] (Dz. U. Nr 130, poz. 1389).

ocenione przez Urząd i skierowane do dofinansowania do BGK. Jak wynikało z wyjaśnień Wójta ora Kierownika Referatu Rozwoju kryterium oceny wniosków była formalna zgodność z założeniami Programu jego Regulaminem. Urząd pozostawał w stałym kontakcie z zainteresowanymi parafiami i na bieżąco informował je o stanie zgłoszeń, w tym poinformował je o pozytywnym ich rozstrzygnięciu i skierowaniu do BGK. Z wyjaśnień Kierownika Referatu Rozwoju wynikało, że do Urzędu nie kierowano zapytań w zakresie przebiegu procedury naboru wniosków. Do Urzędu nie wpłynęły odwołania w sprawie przeprowadzonego procesu naboru wniosków do dofinansowania z Programu. Nie wystąpiły przypadki, że wniosek uzyskał ocenę pozytywną, a nie został ostatecznie złożony do BGK. Przeprowadzony w Urzędzie nabór i ocena zgłoszeń o dofinansowanie z Programu, doprowadziły do złożenia przez Urząd wniosków o dofinansowanie z Programu, ocenionych pozytywnie przez BGK.

(akta kontroli str. 52-56, 62-66, 841-845, 968-974, 1118-1122, 1272-1320)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Urząd nie ogłosił informacji o drugiej edycji naboru wniosków (zgłoszeń) o dofinansowanie z Programu, co było działaniem nierzetelnym. Przyczyną nieprawidłowości wynikającą z wyjaśnień Wójta był brak zmiany daty na ogłoszeniu widniejącym na stronie Urzędu od ogłoszenia przez Urząd informacji o pierwszej edycji naboru wniosków (zgłoszeń) o dofinansowanie z Programu. Skutkiem było ograniczenie możliwości zgłoszenia wszystkim potencjalnym zainteresowanym drugiej edycji Programu.

(akta kontroli str. 57-61, 1272-1281)

2. W latach 2022-2025 (do 6 czerwca 2025 r.) Wójt nie prowadził gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, co było niezgodne z art. 22 ust. 4 Ustawy o Ochronie Zabytków. Przyczyną nieprawidłowości, wynikającą z wyjaśnień Wójta był brak przypisania zadania w tym zakresie oraz brak zabezpieczenia środków na ten cel w budżecie Gminy Miłoradz.

(akta kontroli str. 1290-1298)

3. W latach 2022-2025 (do 6 czerwca 2025 r.) Wójt nie sporządził gminnego programu opieki nad zabytkami, co było niezgodne z art. 87 ust. 1 Ustawy o Ochronie Zabytków. Przyczyną nieprawidłowości, wynikającą z wyjaśnień Wójta były braki kadrowe w Urzędzie oraz brak zabezpieczenia środków na ten cel w budżecie Gminy Miłoradz.

(akta kontroli str. 1290-1298)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina Miłoradz przeprowadziła powszechny nabór zgłoszeń o dofinansowanie z Programu jedynie dla pierwszej jego edycji. Wszystkie wybrane przez Gminę inwestycje zostały pozytywnie rozpatrzone przez BGK. Jednakże, Wójt nie prowadził gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, a także nie sporządził gminnego programu opieki nad zabytkami.

OBSZAR

2. Wykorzystanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

Opis stanu faktycznego

1. Gmina Miłoradz złożyła do BGK łącznie siedem wniosków o dofinansowanie z Programu, w tym pięć w pierwszej edycji (trzy wnioski zostały przyjęte a dwa odrzucone), oraz w drugiej edycji ponownie dwa, które zostały odrzucone w pierwszej edycji[17]. W jednym przypadku o wsparcie z Programu Gmina Miłoradz wnioskowała we własnym imieniu, natomiast w sześciu przypadkach pozyskane środki miały być transferowane do beneficjentów dotacji.

Jedyna inwestycja własna Gminy Miłoradz, w związku z którą we własnym imieniu złożyła wniosek o dofinansowanie dotyczyła remontu należących do Gminy Miłoradz części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi[18]. Na część należącą do Gminy Miłoradz uzyskano wstępną promesę w ramach pierwszej edycji Programu na kwotę 93,1 tys. zł., a następnie promesę dofinansowania inwestycji z Programu na tę samą kwotę. Wniosek o wypłatę dofinansowania z Programu opiewał na kwotę 93,1 tys. zł.

Wszystkie cztery inwestycje, co do których Gmina Miłoradz złożyła wnioski o dofinansowanie z Programu a na które środki miały być transferowane do beneficjentów dotacji, uzyskały wstępne promesy. Były to: ostatni etap renowacji stropu dachowego oraz renowacja ściany północnej kościoła w Mątowach Wielkich (466 tys. zł.), renowacja kościoła p.w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach (488 tys. zł), konserwacja dwóch neogotyckich ołtarzy bocznych z kościoła p.w. św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi (490 tys. zł), remont części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi w części należącej do właścicieli wyodrębnionych lokali prywatnych (372 tys. zł). W odniesieniu do powyżej wymienionych czterech inwestycji, zawarto następnie cztery promesy dofinansowania inwestycji na kwoty tożsame z kwotami na które opiewały wstępne promesy. W przypadku remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi w części należącej do właścicieli wyodrębnionych lokali prywatnych:

1) 14 sierpnia 2024 r. Gmina Miłoradz złożyła do BGK, w Aplikacji Polski Ład podpisany przez Wójta i Skarbnika wniosek o udzielenie promesy pomimo braku spełnienia warunku udzielenia promesy określonego w pkt 1 promesy wstępnej[19], tj. podjęcia przez organ stanowiący Gminy Miłoradz indywidualnej uchwały o przyznaniu dotacji;

2) 16 września 2024 r. Gmina Miłoradz złożyła do BGK, w Aplikacji Polski Ład podpisane przez Wójta i Skarbnika oświadczenie beneficjenta do promesy z Programu promesa nr Edycja2RPOZ/2023/4824/PolskiŁad, w którym niezgodnie ze stanem faktycznym wskazano, że Gmina Miłoradz zawarła umowę o

[17] Wnioski o dofinansowanie renowacji kościoła p.w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach oraz remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, należących do właścicieli lokali prywatnych, po ich odrzuceniu przez BGK w pierwszej edycji Programu zostały złożone przez Urząd ponownie w ramach drugiej edycji Programu i ostatecznie zostały przyjęte.

[18] Budynek, w którym mieści się świetlica wiejska w Pogorzałej Wsi stanowił własność Gminy Miłoradz w udziale 1/5. Pozostałe części należały do właścicieli wyodrębnionych lokali prywatnych.

[19] Nr Edycja2RPOZ/2023/4824/Polski Lad z 4 października 2023 r.

udzielenie Dotacji w dniu 14 sierpnia 2024 r. na kwotę 380 tys. zł. Faktycznie jednak do dnia 6 czerwca 2025 r. takiej umowy nie zawarto,

co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości".

Na dzień 6 czerwca 2025 r. złożono trzy wnioski o wypłatę dofinansowania z Programu, na kwoty tożsame z kwotami, na które uzyskano promesy dofinansowania inwestycji z Programu, z których środki miały być transferowane do beneficjentów dotacji. Na dzień 6 czerwca 2025 r. prace przy konserwacji dwóch neogotyckich ołtarzy bocznych z kościoła p.w. św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi nie zostały ukończone, w związku z czym nie został złożony wniosek o wypłatę dofinansowania z Programu w zakresie tej inwestycji.

Wartość środków wypłaconych Gminie Miłoradz z Programu, wyniosła łącznie 1.418,9 tys. zł., w tym:

1) 93.1 tys. zł. 15 stycznia 2025 r. na inwestycje własną tj. remont części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, w części należącej do Gminy Miłoradz, co wypłacono wykonawcy prac remontowych zabytku.
2) 1.325,8 tys. zł na inwestycje dotowane przez Gminę Miłoradz tj.:
   a) 488 tys. zł 25 października 2024 r. dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach,
   b) 465,8 tys. zł. 25 listopada 2024 r. dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich,
   c) 372 tys. zł. 15 stycznia 2025 r. dla prywatnych współwłaścicieli części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi.

Na dzień 6 czerwca 2025 r. Gmina Miłoradz wypłaciła dofinansowania z Programu dla dwóch inwestycji beneficjentów dotacji tj. ostatni etap renowacji stropu dachowego oraz renowacja ściany północnej kościoła w Mątowach Wielkich (465,8 tys. zł.) oraz renowacja kościoła p.w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach (488 tys. zł).

Prywatni współwłaściciele części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi nie złożyli wniosków o udzielenie dotacji do Gminy Miłoradz. Nie została podjęta uchwała w sprawie udzielenia dotacji, a Urząd nie zawarł z tymi beneficjentami dotacji umowy o udzielenie dotacji i nie wypłacił im przyznanego dofinansowania z Programu. 4 lipca 2024 r. prywatni współwłaściciele części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi zawarli z Gminą Miłoradz porozumienie w sprawie przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na remont części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej wsi oraz jego realizacji, (dalej: „Porozumienie").

(akta kontroli str. 117-148, 773, 841-857, 968-985, 1081-1089, 1118-1133, 1239-1251)

2. Badaniem w zakresie prawidłowości i efektywności wykorzystania przez Urząd środków z Programu objęto dokumentację remontu świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi dotyczącą jedynej inwestycji własnej Gminy Miłoradz dofinansowanej z Programu[20], która jednocześnie była inwestycją zakończoną.

[20] Remont części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi otrzymał dofinansowanie z Programu w 1/5 jako inicjatywa własna oraz w 4/5 jako dotacja dla właścicieli lokal prywatnych.

Ww. badanie wykazało, że środki wydatkowane były na cele określone we wniosku o dofinansowanie oraz w sposób zgodny z jego przeznaczeniem, a wykonawcy zapewniono i wypłacono wkład własny. Postępowanie o zamówienie publiczne wszczęto po uzyskaniu wstępnej promesy, na podstawie art. 275 pkt 1 Prawa Zamówień Publicznych w trybie podstawowym bez negocjacji. Na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie z Programu nie ogłoszono postępowania mającego na celu wyłonienie wykonawcy lub wykonawców dla prac objętych wnioskami. Wyboru wykonawcy realizacji zamówienia na remont świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi dokonano w sposób prawidłowy. W trakcie postępowania zakupowego Wójt złożył oświadczenie o braku okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 3 Prawa Zamówień Publicznych dwa dni po zatwierdzeniu specyfikacji warunków zamówienia, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości".

(akta kontroli str. 149-692)

Przedmiot realizacji zamówienia był tożsamy z zakresem prac wskazanym w umowie[21]. Wykonawcy zostało wypłacone wynagrodzenie w wysokości określonej w umowie. Wykonawca rozpoczął realizację zamówienia 29 sierpnia 2024 r.[22] i zakończył ją 28 listopada 2024 r.[23], mieszcząc się w terminie wynikającym z umowy[24]. W trakcie prac budowlanych zaszła konieczność wykonani prac dodatkowych, która nie wpłynęła na wysokość dotacji z Programu. Inwestycja miała zapewnione finansowanie. Została ujęta w budżecie Gminy Miłoradz na 2024 r. w wyniku jego zmiany[25], a także w wieloletniej prognozie finansowej Gminy Miłoradz na lata 2024 – 2028[26]. Inwestycja była realizowana zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie z Programu. Wydatki na remont części wspólnych świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi zostały należycie udokumentowane[27]. Wydatki te zostały poniesione a następnie ujęte w podziałach klasyfikacji budżetowej w całości w paragrafie 6580 co było niezgodnie z charakterem tych wydatków w części przeznaczonej na dotacje dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych, co opisano szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości" Monitorowanie efektów uzyskanych ze środków Programu w przypadku remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi odbywało się poprzez zapewnienie przez Urząd nadzoru inspektora nadzoru budowlanego, który na bieżąco kontrolował postęp prac. Ponadto Wójt oraz pracownik Urzędu zatrudniony na stanowisku do spraw budownictwa i drogownictwa uczestniczyli w protokolarnym, końcowym odbiorze robót 28 listopada 2024 r., podczas którego stwierdzono właściwe

[21] O roboty budowlane nr R.272.16.2024 z dnia 22 sierpnia 2024 r.

[22] Data przekazania wykonawcy terenu i placu budowy

[23] Data podpisania protokołu odbioru końcowego

[24] Zgodnie z § 4 wykonawca zobowiązał się wykonać umowę do 10 miesięcy od dnia jej zawarcia tj. do 22 czerwca 2025 r.

[25] Uchwała nr VIII.54.2024 Rady Gminy Miłoradz z dnia 16 grudnia 2024 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2024 (zmiana IX)

[26] Uchwała nr IV.22.2024 Rady Gminy Miłoradz z dnia 5 sierpnia 2024 r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Miłoradz na lata 2024 – 2038.

[27] Dokumentacja powstała w związku z remontem świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi obejmowała m.in.: umowę nr R.272.16.2024 z 22.08.2024 r. o roboty budowlane pod nazwą "Remont świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi", polisę CAR/EAR seria L nr 03027655, faktura FS 20/2024 z 02.12.2024 r., protokół odbioru końcowego z 28.11.2024 r., protokół przekazania terenu i placu budowy z 29.08.2024 r., dwa potwierdzenia przelewu z 30.12.2024 r. oraz 17.12.2024 r.

przygotowanie obiektu do odbioru końcowego oraz zakończenie wszystkich robót budowlanych i porządkowych.

(akta kontroli str. 454-655, 693-772)

W dniu 3 kwietnia 2025 r. w trakcie oględzin efektów uzyskanych ze zrealizowanej inwestycji tj. remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, na ścianie frontowej budynku, po prawej stronie od ganku, przy wejściu do świetlicy, znajdowała się zamontowana tablica informacyjna o wymiarach 90 x 60 cm zamiast 180 x 120 cm., która zawierała nieaktualną informację o całkowitej wartości zadania określonej jako 539 029,79 zł., zamiast 611 683,32 zł o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości". Wykorzystanie środków z Programu pozwoliło Urzędowi na uzyskanie zaplanowanych efektów w postaci wykonania remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi.

(akta kontroli str. 693-708)

3**.** Rada Gminy Miłoradz podjęła uchwałę w celu realizacji Programu tj. Uchwałę w Sprawie Zasad i Trybu Udzielania Dotacji z Programu, która weszła w życie 20 marca 2024 r. i nie uległa zmianie. Dotyczyła ona zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku, znajdującym się na terenie Gminy Miłoradz, wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków w ramach Programu. Uchwała m. in. wskazywała podmioty, które mogły ubiegać się o udzielenie dotacji, a także rodzaje prac, na które dotacja mogła być przeznaczona, wysokość dofinansowania, zasady jego wypłaty. Ponadto w uchwale przewidziano przypadki udzielenia dotacji celowej, jako pomocy de minimis ze wskazaniem, że w takim przypadku mają również zastosowanie przepisy ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej[28] oraz przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie. W §7 ust. 2 przywołana Uchwała w Sprawie Zasad i Trybu Udzielania Dotacji z Programu przewidywała, że termin składania wniosków zostanie wyznaczony przez Wójta. Projekt Uchwały w Sprawie Zasad i Trybu Udzielania Dotacji z Programu został zgłoszony Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi odpowiednio w trybie art. 7 ust. 3[29] oraz art. 7 ust. 3a[30] ww. ustawy w celu uzyskania ewentualnych zastrzeżeń dotyczących przejrzystości zasad udzielania pomocy publicznej. Uchwała w Sprawie Zasad i Trybu Udzielania Dotacji z Programu nie zawierała kompleksowego uregulowania wszelkich zasad związanych z udzieleniem dotacji. W sprawach nią nieuregulowanych odsyłała do uchwały nr 232/2022 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie

[28] Dz. U. z 2025 r., poz. 468

[29] Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 702, ze zm.) projekt programu pomocowego przewidujący udzielanie pomocy de minimis podlega wyłącznie zgłoszeniu Prezesowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w terminie 14 dni może przedstawić zastrzeżenia dotyczące przejrzystości zasad udzielania pomocy.

[30] Zgodnie z art. 7 ust. 3a ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 702, ze zm.) projekt programu pomocowego przewidujący udzielanie pomocy de minimis podlega wyłącznie zgłoszeniu ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, który w terminie 14 dni może przedstawić zastrzeżenia dotyczące przejrzystości zasad udzielania pomocy.

ustanowienia Rządowego Programu Odbudowy Zabytków wraz z załącznikami oraz Regulaminu Naboru Wniosków o Dofinansowania z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Uchwała w Sprawie Zasad i Trybu Udzielania Dotacji z Programu była przedmiotem badania Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku, do której wpłynęła 22 lutego 2024 r. W rezultacie Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku na posiedzeniu 14 marca 2024 r. nie wniosło uwag co do zbadanej Uchwała w Sprawie Zasad i Trybu Udzielania Dotacji z Programu.

(akta kontroli str. 777-834)

4. Badaniem w zakresie zasad rozliczania, wydatkowania i kontroli dotacji udzielonych z Programu objęto wszystkie tj. trzy umowy zawarte przez Gminę Miłoradz. Dotowanymi zadaniami były: ostatni etap renowacji stropu dachowego oraz renowacja ściany północnej kościoła w Mątowach Wielkich (Umowa nr R.272.10.2024 z 19 czerwca 2024 r.), Prace konserwatorskie ołtarzy w kościele św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi (Umowa nr R.272.20.2024 z 5 września 2024 r.) oraz renowacja kościoła pw. Matki Boskiej Wniebowzięcia w Kończewicach (Umowa nr R.272.9.2024 z 19 czerwca 2024 r.). Beneficjentem dotacji były odpowiednio Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich (kwota dotacji: 475.8 tys. zł. w tym 10 tys. zł udziału własnego gminy oraz 465,8 tys. zł. dofinansowania z Programu), Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi (kwota dotacji: 500 tys. zł. w tym 10 tys. zł udziału własnego gminy oraz 490 tys. zł. dofinansowania z Programu) oraz Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach (kwota dotacji: 498 tys. zł. w tym 10 tys. zł udziału własnego gminy oraz 488 tys. zł. dofinansowania z RPOZ). Terminy realizacji inwestycji określonych w ww. umowach ustalono odpowiednio na 30 grudnia 2024 r., 31 marca 2025 r[31]. oraz 28 listopada 2025 r. Do żadnej z przywołanych inwestycji nie miało zastosowania Prawo Zamówień Publicznych.

Ww. badanie wykazało, że umowy w sprawie udzielenia dotacji zawierane z parafiami przez Gminę Miłoradz nie zawierały szczegółowych zasad rozliczenia dotacji, a sprowadzały się do zastrzeżenia (§2 ust. 2 umów), że kwota dotacji podlega obniżeniu w przypadku obniżenia wynagrodzenia wykonawcy oraz, że jeżeli całkowity koszt realizacji zadania ulegnie zwiększeniu, wysokość dotacji pozostaje bez zmian, a dotowany jest zobowiązany do pokrycia różnicy pomiędzy wartością przewidywaną a wartością ostateczną (§2 ust. 3 umów). Umowy w sprawie udzielenia dotacji nie przewidywały również szczegółowych zasad wydatkowania dotacji, a ograniczyły się do zapisu, że dotacja nie może być przeznaczona na inne cele niż przeprowadzenie prac w nich opisanych (§1 ust. 2 umowy). Żadna ze zbadanych umów nie przewidywała: zasad zwrotu dotacji w przypadku wydatkowania jej niezgodnie z przeznaczeniem, obowiązku prowadzenia przez dotowaną parafię wyodrębnionej ewidencji księgowej oraz zasad w zakresie opisywania dokumentów źródłowych. Wszystkie zbadane umowy zawierały zapis zobowiązujący beneficjenta dotacji (parafie) do podejmowania działań informacyjnych zgodnie z zasadami opisanymi w załączniku do uchwały nr 232/2022 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2022 r.

[31] Termin przedłużony na podstawie aneksu nr 1 do umowy nr R.272.20.2024 z 31 marca 2025 r. do 31 lipca 2025 r.

pt. Szczegółowe zasady i tryb udzielania dofinansowania z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. We wszystkich zbadanych umowach Urząd zarezerwował sobie prawo do przeprowadzenia kontroli beneficjenta dotacji w zakresie realizowanej inwestycji. Zapisy w tym zakresie przewidywały udostępnienie i przedłożenie przez dotowanego na każde żądanie Urzędu dokumentacji merytorycznej i finansowej oraz udzielenie niezbędnych informacji i wyjaśnień. Zgodnie ze zbadanymi umowami kontrole mogły być przeprowadzone w toku realizacji umowy oraz po jej zakończeniu do 5 lat licząc od początku roku następnego po roku w którym dotowany zrealizował zadanie (§3 ust. 2 i 3 umów). Ponadto Urząd zapewnił sobie w umowach o udzieleniu dotacji obowiązek składania przez parafie sprawozdań z realizowanej inwestycji/udzielonej dotacji (§3 ust. 1 umowy). Dotowani zobowiązani zostali do przedstawienia Urzędowi odpowiednio do 10 stycznia 2025 r. (Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich), 10 kwietnia 2025 r. (Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi), 15 grudnia 2025 r. (Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach) sprawozdania z wykonania prac konserwatorskich, restauratorskich, lub robót budowlanych przy zabytku. Do 6 czerwca 2025 r. sprawozdania te złożyły Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich oraz Parafia Rzymskokatolicka p.w. Matki Bożej Wniebowzięcia w Kończewicach, w wyznaczonych terminach a pracownicy Urzędu uczestniczyli w odbiorach zakończonych inwestycji. Jak wynikało z wyjaśnień Wójta sprawozdania zostały zweryfikowane. W przypadku Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi, termin na złożenie sprawozdania został wydłużony do 11 sierpnia 2025 r[32].

(akta kontroli str.773-746, 957-964, 1075-1079, 1231-1235)

Na dzień 6 czerwca 2025 r. efekty rzeczowe dotyczące odbudowy zabytków ze środków Programu zostały osiągnięte poprzez wykonanie: remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, ostatniego etapu renowacji stropu dachowego oraz renowacji ściany północnej kościoła w Mątowach Wielkich oraz Renowacja kościoła pw. Matki Boskiej Wniebowzięcia w Kończewicach.

(akta kontroli str.693-708, 1096-1117, 1254-1264)

5. W latach 2022- 2025 (do 6 czerwca 2025 r.) beneficjenci dotacji nie składali do BGK wniosków o korektę zakresu inwestycji objętych Programem. W przypadku inwestycji stanowiącej inicjatywę własną Urzędu tj. remont świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, Urząd nie stwierdził potrzeby złożenia wniosku o korektę inwestycji do BGK jak też konieczności składania wniosku o zmianę tej inwestycji.

(akta kontroli str. 52-56, 841-843, 968-970, 1118-1120, 1306-1320)

6. W trakcie procesu wyboru wykonawców inwestycji dofinansowanych z Programu, zarówno stanowiących inicjatywę własną Gminy Miłoradz, jak też w przypadkach przekazania dotacji ich beneficjentom (parafiom) nie wystąpiły problemy wiązane z zainteresowaniem realizacją zamówienia przez potencjalnych wykonawców. W przypadku remontu części wspólnych budynku

[32] Termin przedłużony na podstawie aneksu nr 1 do umowy nr R.272.20.2024 z 10 kwietnia 2025 r. do 11 sierpnia 2025 r.

świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi do zamówienia publicznego przystąpiło czterech potencjalnych wykonawców. Natomiast w przypadkach beneficjentów dotacji (parafii) do każdego postępowania zakupowego zgłosiło się po jednym potencjalnym wykonawcy. Wszystkie ww. postępowania zakupowe zakończyły się wyborem wykonawcy. Jak wynikało z wyjaśnień Kierownika Referatu Rozwoju żaden z potencjalnych wykonawców, nie sformułował pytań, uwag, czy zgłoszeń co do bariery w postaci możliwości uzyskania wynagrodzenia w jednej transzy - po zakończeniu realizacji inwestycji.

(akta kontroli str. 52-56, 411-425, 910-964, 1039-1079,1204-1237)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. 14 sierpnia 2024 r. Gmina Miłoradz złożyła do BGK, w Aplikacji Polski Ład podpisany przez Wójta i Skarbnika wniosek o udzielenie promesy pomimo braku spełnienia warunku jej udzielenia określonego w pkt 1 promesy wstępnej[33], tj. podjęcia przez organ stanowiący Gminy Miłoradz indywidualnej uchwały o przyznaniu dotacji, co było działaniem nierzetelnym. Skutkowało to udzieleniem przez BGK promesy dofinansowania inwestycji z Programu na kwotę 372 tys. zł. Z wyjaśnień Wójta wynikało, że środki uzyskane przez Gminę Miłoradz jako współwłaściciela części wspólnych zabytku na cel remontu nie podlegały przyznaniu w drodze uchwały Rady Gminy Miłoradz na rzecz Gminy Miłoradz tj. samej sobie. Z tych przyczyn również odnośnie środków przeznaczonych na remont świetlicy w części odpowiadającej udziałom pozostałych współwłaścicieli Rada Gminy Miłoradz nie podejmowała indywidualnej uchwały lecz do ich wydatkowania doszło na podstawie Uchwały Rady Gminy Miłoradz nr IV.22.2024 w sprawie WPF na lata 2024-2038 z dnia 05.08.2024 oraz Uchwały nr VIII.54.2024 w sprawie zmian w budżecie na rok 2024 (zmiana IX) z dnia 16.12.2024. Środki te nie zostały przekazane współwłaścicielom, lecz wydatkowane przez Gminę Miłoradz na podstawie Porozumienia upoważniającego Wójta do podejmowania czynności związanych z realizacją tej inwestycji. Wszystkie czynności związane z obsługą promesy (oświadczenie do wstępnej promesy, wniosek o udzielenie promesy, oświadczenie do promesy) oraz wypłata wynagrodzenie zostały dokonane po zawarciu przez Wójta Porozumienia.
Zdaniem NIK wydatkowanie środków z Programu otrzymanych przez Gminę Miłoradz w celu udzielenia dotacji, na podstawie wskazanych przez Wójta uchwał Rady Gminy Miłoradz, jak też zawarcie Porozumienia nie stanowiły okoliczności wyłączających przestrzeganie podstawowych warunków, których spełnienie warunkowało uzyskanie promesy oraz środków z Programu.

(akta kontroli str. 133-135, 141-142, 1306-1320)

2. 16 września 2024 r. Gmina Miłoradz złożyła do BGK, w Aplikacji Polski Ład podpisane przez Wójta i Skarbnika oświadczenie beneficjenta do promesy z Programu promesa nr Edycja2RPOZ/2023/4824/PolskiŁad, w którym niezgodnie ze stanem faktycznym wskazano, że Gmina Miłoradz zawarła umowę o udzielenie dotacji w dniu 14 sierpnia 2024 r. na kwotę 380 tys. zł. Faktycznie jednak do dnia 6 czerwca 2025 r. takiej umowy nie zawarto. Skutkowało to

[33] Nr Edycja2RPOZ/2023/4824/Polski Lad z 4 października 2023 r.

wejściem w życie promesy dofinansowania inwestycji z Programu na kwotę 372 tys. zł.
Z wyjaśnień Wójta i Skarbnika wynikało, że składając przedmiotowe oświadczenie do BGK, należało uzupełnić datę datą zawarcia umowy o udzielenie dotacji. W związku z tym, że Rada Gminy Miłoradz nie podjęła takiej uchwały, zaplanowano wpisać datę zawarcia Porozumienia, czyli 4 lipca 2024 r., ale było to niemożliwe, ponieważ data ta była nieaktywna. W związku z tym Wójt oraz Skarbnik podjęli wspólną decyzję o wpisaniu daty 14 sierpień 2024 r., która była najwcześniejszą aktywną datą do wyboru. Ponadto z wyjaśnień Wójta i Skarbnika wynikało, że nie poinformowali oni BGK w żaden sposób o faktycznym braku zawarcia umowy dotacji.
NIK stwierdza, że złożone wyjaśnienia nie usprawiedliwiają złożenia niezgodnego ze stanem faktycznym oświadczenia.

(akta kontroli str. 133-135, 147, 1272-1305)

3. Wydatki z Programu poniesione na remont części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, w zakresie mającym stanowić dotację dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych w kwocie 372 tys. zł. zostały poniesione a następnie ujęte w podziale klasyfikacji budżetowej w paragrafie 6580[34] zamiast 6570[35]. Było to niezgodne z art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych[36], który stanowi że Jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków, a w konsekwencji z załącznikiem nr 4 KLASYFIKACJA PARAGRAFÓW WYDATKÓW I ŚRODKÓW (z objaśnieniami) do Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych[37].
Z wyjaśnień Wójta i Skarbnika wynikało, że Rada Gminy Miłoradz nie podjęła uchwały w sprawie udzielenia dotacji, wobec tego zastosowali paragraf 6580.
W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą stanowić wystarczającego usprawiedliwienia do działań niezgodnych z przepisami.

(akta kontroli str. 709-721, 757-763, 1290-1305)

4. W przypadku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego dotyczącego remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, Wójt złożył oświadczenie o braku okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 3 Prawa Zamówień Publicznych[38] dwa dni po zatwierdzeniu specyfikacji

---

[34] Wydatki inwestycyjne dotyczące obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych.
[35] Dotacja celowa przekazana z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych.
[36] Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm..
[37] Dz. U. z 2022 r. poz. 513 ze zm..
[38] Zgodnie z art. 56 ust. 3 Prawa Zamówień Publicznych kierownik zamawiającego, członek komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia po stronie zamawiającego lub osoby mogące wpłynąć na wynik tego postępowania lub osoby udzielające zamówienia podlegają wyłączeniu z dokonywania tych czynności, jeżeli zostały prawomocnie skazane za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, o którym mowa w art. 228-230a, art. 270, art. 276, art. 286, art. 287, art. 296, art. 296a, art. 297, art. 303 lub art. 305 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 i 1228), zwanej dalej "Kodeksem karnym", o ile nie nastąpiło zatarcie skazania.

warunków zamówienia. Stanowiło to naruszenie art. 56 ust. 6 Prawa Zamówień Publicznych, zgodnie z którym oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 3 tego przepisu, składa się przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia.
Wójt wyjaśnił, że złożył oświadczenie z art. 56 ust. 3 Prawa Zamówień Publicznych 1 lipca 2024 r. do innego postępowania, z którego wynika, że nie był karany.
NIK nie podziela ww. argumentacji. Złożenie stosowanego oświadczenia na potrzeby innego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nie zwalnia z obowiązku składania go przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia w każdym postępowaniu odrębnie.

(akta kontroli str. 116, 184-257, 1306-1320)

5. W dniu dokonywania oględzin efektów uzyskanych ze zrealizowanej inwestycji tj. remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi tj. 3 kwietnia 2025 r.:
a) wymiary tablicy informacyjnej znajdującej się na elewacji budynku wynosiły 90 x 60 cm zamiast 180 x 120 cm. Było to niezgodne z § 5 ust. 13 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych[39], (dalej: „Rozporządzenie w Sprawie Działań Informacyjnych").
Zgodnie z wyjaśnieniami Wójta pracownik zamawiający tablicę informacyjną omyłkowo zamówił tablicę o nieprawidłowym rozmiarze.
W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą stanowić wystarczającego usprawiedliwienia do działań niezgodnych z przepisami.

(akta kontroli str. 693-708, 1290-1298)

b) tablica informacyjna znajdująca się na elewacji budynku, zawierała nieaktualną informację o całkowitej wartości zadania określonej jako 539 029,79 zł. podczas gdy całkowita wartość zadania wyniosła 611 683,32 zł. Było to niezgodne z § 5 ust. 2 zd. drugie Rozporządzenia w Sprawie Działań Informacyjnych, zgodnie z którym w przypadku zamieszczenia na tablicy informacyjnej wartości finansowania lub dofinansowania zadania i całkowitej wartości zadania, za każdym razem, gdy wartości te ulegną zmianie, tablicę informacyjną należy niezwłocznie wymienić, tak aby wartości na niej przedstawione zachowywały aktualność.
Zgodnie z wyjaśnieniami Wójta tablica informacyjna w dniu 3 kwietnia 2025 r. zawierała informację o kwocie, która był aktualna na dzień podpisania umowy z wykonawcą na realizację robót budowlanych na którą składały się kwoty: 30 tys.

[39] (Dz. U. poz. 953 ze zm.)

zł (dokumentacja techniczna na wykonanie remontu), 10 tys. zł. (nadzór inwestorski), 499.029,79 zł (remont świetlicy wiejskiej).
W ocenie NIK powyższe wyjaśnienia nie mogą stanowić wystarczającego usprawiedliwienia do działań niezgodnych z przepisami.

(akta kontroli str. 693-708, 1272-1283)

OCENA CZĄSTKOWA

Stwierdzono, że wykorzystanie przez Gminę Miłoradz środków z Programu do 6 czerwca 2025 r. doprowadziło do uzyskania efektów w postaci remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi, ostatniego etapu renowacji stropu dachowego oraz renowacji ściany północnej kościoła w Mątowach Wielkich oraz Renowacja kościoła pw. Matki Boskiej Wniebowzięcia w Kończewicach. Do 6 czerwca 2025 r. nie uzyskano efektu w postaci wykonania konserwacji dwóch neogotyckich ołtarzy bocznych z kościoła p.w. św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi.

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku remontu części wspólnych budynku świetlicy wiejskiej w Pogorzałej Wsi. Gmina Miłoradz złożyła niezgodne ze stanem faktycznym oświadczenie w zakresie zawarcia umowy dotacyjnej oraz wniosek o udzielenie promesy, pomimo braku podjęcia przez organ stanowiący Gminy Miłoradz indywidualnej uchwały o przyznaniu dotacji co było warunkiem udzielenia promesy. Ponadto Wójt z dwudniowym opóźnieniem złożył oświadczenie o braku okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 3 Prawa Zamówień Publicznych. Tablica informacyjna w dniu dokonania oględzin efektów uzyskanych ze środków Programu posiadała mniejsze niż wymagane Rozporządzeniem w Sprawie Działań Informacyjnych wymiary a także nie zawierała aktualnej informacji o całkowitej wartości zadania.

OBSZAR

3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).

Opis stanu faktycznego

Z wyjaśnień Skarbnika wynikało, że Urząd nie otrzymał z KPRM ani z BGK żadnych wytycznych co do zakresu i terminów sporządzania informacji na temat działań finansowanych z Programu. Program był rozliczany za pomocą aplikacji Polski Ład. Urząd nie sporządzał dodatkowych, odrębnych sprawozdań z realizacji Programu. Dochody i wydatki z realizacji Programu były ujmowane m. in. w kwartalnych sprawozdaniach budżetowych oraz informacji o wykonaniu planu finansowego dochodów i wydatków związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. W związku z nieotrzymaniem z KPRM i BGK dodatkowych wytycznych co do zakresu i terminów sporządzania informacji na temat działań finansowanych z Programu, Urząd nie informował tych podmiotów w dodatkowy sposób o uzyskanych efektach rzeczowych z Programu. Informacja o tych efektach była przekazywana na sesjach Rady Gminy Miłoradz, które były transmitowane oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu. Nadzór nad wykonywaniem obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych) w ww. zakresie sprawowali Wójt i Skarbnik Gminy.

(akta kontroli str. 1252-1253)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W związku z nieotrzymaniem z KPRM i BGK dodatkowych wytycznych co do zakresu i terminów sporządzania informacji na temat działań finansowanych z Programu, Urząd nie wykonywał dodatkowych obowiązków sprawozdawczych na ich rzecz. Urząd przekazywał informacje o realizacji Programu na inne sposoby dostępne w związku z jego normalnym funkcjonowaniem tj. np. na sesjach rady gminy za pośrednictwem Wójta oraz w kwartalnych sprawozdaniach budżetowych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Umożliwienie zgłaszania się wszystkim potencjalnym zainteresowanym, uprawnionym do ubiegania się o uzyskania dotacji z jednostki samorządu terytorialnego.
2. Prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.
3. Sporządzenie gminnego programu opieki nad zabytkami.
4. Składania zgodnej ze stanem faktycznym dokumentacji w celu uzyskania środków na prace konserwatorskie.
5. Dokonywanie i ewidencjonowanie wydatków ze środków publicznych zgodnie z charakterem tych wydatków.
6. Składanie oświadczeń o braku okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 3 Prawa Zamówień Publicznych przed wykonaniem czynności związanej z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
7. Dostosowanie wymiarów oraz treści tablic informacyjnych do obowiązujących przepisów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, 30 czerwca 2025 r.

Kontroler

Paweł Kwiatkowski

Specjalista kontroli państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Gdańsku

p.o. Wicedyrektor

Ewa Duszka

/-/